

Gemeente **Heerde**

Jaarverslag

→ www.heerde.nl

1. Bestuur

Collegeprogramma Bestuur

Wat willen we bereiken?

We werken samen met elkaar aan Heerde.

Maatregelen

Inwoners uitdagen om zelf met plannen te komen.

Wanneer zijn wij tevreden

2x per jaar worden inwoners opgeroepen om met ideeën, initiatieven of concrete plannen te komen.

Jeugd kennis laten maken met politiek: jeugdraad.

Wanneer zijn wij tevreden

Vastgesteld of er voldoende draagvlak is voor jeugdraad.

Opstellen samenhangend participatiebeleid.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is een door de gemeenteraad vastgesteld participatiebeleid en in uitvoering.

Stimuleren ontwikkelaars om omgeving bij plannen te betrekken.

Wanneer zijn wij tevreden

Elk plan van een ontwikkelaar heeft een paragraaf op welke wijze inwoners betrokken zijn, met als uitgangspunt betrokkenheid in zo'n vroeg mogelijk stadium.

Wat willen we bereiken?

We hebben onze eigen zaken op orde.

Maatregelen

Bereikbaarheid van organisatie/medewerkers verhogen.

Wanneer zijn wij tevreden

De realisering van de servicenormen zijn kwantitatief en kwalitatief gestegen. Organisatorische ingrepen hebben ertoe geleid dat de aansluiting front-backoffice is verbeterd waardoor vooral telefonische bereikbaarheid is verbeterd.

Bespreken houding en gedrag van medewerkers.

Wanneer zijn wij tevreden

Aantal (gegronde) klachten (bejegening) van inwoners is gedaald. Het jaarlijks te monitoren klantbeeld is verbeterd. Dat medewerkers in het jaarlijkse gesprek bekend zijn met wat gevraagd wordt op houding en gedrag.

Wat willen we bereiken?

We werken samen met de gemeenten om ons heen.

Maatregelen

Focus aanbrengen tussen verschillende regio's.

Wanneer zijn wij tevreden

Er wordt in belang van efficiënte tijdsbesteding blijvend per inhoudelijk onderwerp/thema vooraf bepaald in welke regio onze gemeente meedoet.

Opzoeken regionale samenwerking.

Wanneer zijn wij tevreden

Per (nieuw) onderwerp hebben we regiogemeenten uitgenodigd mee te doen respectievelijk open te staan voor anderen. De meeste bedrijfsvoeringsprocessen zijn op H2O geharmoniseerd.

Wat willen we bereiken?

We hebben een gemeenteraad in positie.

Maatregelen

Tijdig en volledig informeren van gemeenteraad.

Wanneer zijn wij tevreden

De raad is in verschillende stadia besluitvormingsproces (BOB-model) meegenomen en betrokken.

Zoeken mogelijkheden om standpunten vanuit raad in te brengen in regionale besluitvorming.

Wanneer zijn wij tevreden

De raad heeft maximale gelegenheid zijn invloed (kaderstelling en controle) te geven op voorstellen.

Wat willen we bereiken?

We hebben een veilige leefomgeving.

Maatregelen

Uitbreiden handhavingscapaciteit.

Wanneer zijn wij tevreden

Er zijn extra (fte) buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) aanwezig.

Wat willen we bereiken?

We voelen ons veilig: tegengaan ondermijning.

Maatregelen

Herkennen ondermijning.

Wanneer zijn wij tevreden

Gemeentebestuurders, betreffende medewerkers en inwoners zijn toegerust in bewustwording en herkenning.

Maatregelen nemen ter opsporing.

Wanneer zijn wij tevreden

De interne formatie is aangepast op urgentie. Samenwerking met betrokken instanties is intensiever en geoptimaliseerd. Daar waar gewenst wordt er volop gebruik gemaakt van het Bibob (Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) instrumentarium.

Tegengaan langdurige leegstand bebouwing.

Wanneer zijn wij tevreden

Bij eigen gebouwen is antikraak toegepast. Toezicht is speerpunt van de boa's geweest.

Tegengaan permanente bewoning vakantieparken.

Wanneer zijn wij tevreden

Ter uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken zijn alle lokale vakantieparken in beeld en is zonodig opgetreden.

Zorgen voor weerbare bestuurders en medewerkers.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is periodiek getraind en opgeleid. Er zijn met de politie afspraken gemaakt.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Primaire begroting	Begroting wijzigingen 2023	Begroting 2023 incl wijz	Realisatie 2023	Restant 2023
Lasten						
Bestuur	3.307.206	1.110.018	3.606.312	4.716.330	5.896.377	-1.180.047
Veiligheid	1.856.815	1.979.167	74.759	2.053.926	2.075.761	-21.835
Dienstverlening	478.267	487.280	78.696	565.976	522.297	43.679
Bestuurlijke samenwerking	275.548	293.810	171.300	465.110	374.939	90.172
Totaal Lasten	5.917.836	3.870.275	3.931.067	7.801.342	8.869.374	-1.068.032
Baten						
Bestuur	-3.269.966	0	-5.086.000	-5.086.000	-5.093.266	7.266
Veiligheid	-76.642	-22.640	-10.000	-32.640	-89.305	56.665
Dienstverlening	-241.259	-239.350	20.000	-219.350	-217.945	-1.405
Totaal Baten	-3.587.866	-261.990	-5.076.000	-5.337.990	-5.400.516	62.526
Resultaat	2.329.970	3.608.285	-1.144.933	2.463.352	3.468.858	-1.005.506

Toelichting op de lasten en baten bestuur

Lasten

De werkelijke uitgaven bij het programma **Bestuur** zijn **€1.068.000,-** hoger dan geraamd. Onderstaand zijn de belangrijkste afwijkingen toegelicht.

Pensioenvoorziening (ex)bestuurders	-/-€966.000
Energiekosten noodopvang Oekraïense ontheemden	-/-€168.000
Participatieonderzoek / burgemeesterswisseling	-/-€40.000
Onderhoudskosten brandweerkazernes	-/-€18.000
Doorbelasting personeelskosten	€40.000
Regionale samenwerking	€90.000
Overige kleine afwijkingen (niet toegelicht)	<u>-/-€6.000</u>
Totaal	-/-€1.068.000

Bestuur

Als gevolg van de jaarlijkse herijking van de pensioen- en wachtgeldvoorziening (ex)bestuurders moet er €966.000,- aan deze voorziening worden toegevoegd.

De energiekosten voor de noodopvang Oekraïne vallen fors hoger uit dan vooraf was ingeschat. Hierdoor is er €168.000,- minder overgehouden dan bij de Najaarsnota 2023 was ingeschat (€1.558.000,-). Tenslotte is als gevolg van het uitbesteden van de publicatie van de verordeningen en een toename van griffie- en proceskosten ruim €20.000,- meer uitgegeven.

Veiligheid

Voor de brandweerkazernes is er €18.000,- meer uitgegeven dan geraamd. Voor €15.000,- betrof dit (onderhouds)kosten die door de VNOG zijn vergoed. Deze vergoeding is bij de baten verantwoord. Daarnaast is €15.000,- het gevolg van hogere energiekosten. Tenslotte is er een voordeel van €12.000,- door lagere doorbelasting van rentekosten.

Dienstverlening

De werkelijke kosten bij dit product zijn €40.000,- lager. Dit is grotendeels het gevolg van lagere werkelijke salariskosten. Bij het onderdeel Overhead is een totaaloverzicht van de loonkosten opgenomen.

Bestuurlijke samenwerking

Bij de Voorjaarsnota 2023/Perspectiefnota 2024-2028 is er

€150.000,- bijgeraamd voor regionale samenwerking, deels voor hogere tarieven van de regio's en deels voor extra (ambtelijke) inzet. De ambtelijke inzet is niet rechtstreeks op dit onderdeel geboekt maar is, tezamen met de overige personele kosten, over alle producten toegerekend. Hierdoor zijn de kosten op dit onderdeel €90.000,- lager. Een overzicht van de totale personeelskosten is toegevoegd bij het onderdeel Overhead.

Baten

De opbrengsten bij dit programma zijn **€63.000,-** hoger dan de raming. Hieronder is een toelichting opgenomen van de afwijkingen.

Vergoeding onderhoudskosten brandweerkazernes/controle brandkranen	€30.000
Ontvangen dwangsom/vergoeding buurtbemiddeling	€25.000
Overige kleine afwijkingen (niet toegelicht)	<u>€8.000</u>
Totaal	€63.000

Veiligheid

Vanuit de VNOG is er een vergoeding ontvangen van €15.000,- voor de onderhoudskosten die de gemeente Heerde heeft voorgeschoten voor de brandweerkazernes Heerde en Wapenveld. Deze vergoeding compenseert de meerkosten die voor deze kazernes zijn gemaakt (zie ook de toelichting bij de lasten). Daarnaast is er €15.000,- meer in rekening gebracht bij de gemeenten Hattem en Oldebroek voor de controle van de brandkranen.

In 2023 is er een niet geraamde dwangsom van €20.000,- opgelegd en is er een bijdrage van €5.000,- van de woningstichting Triada voor buurtbemiddeling ontvangen. Beide inkomsten waren niet geraamd.

Wettelijke voorgeschreven indicatoren

Programma	Indicator	eenheid	periode	Heerde	Nederland
1	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	10	8
1	Misdrijven - Gewelddsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2023	1,3	4,3
1	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2023	2,9	5,8
1	Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2023	0,8	1,3
1	Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2023	0,3	2,5

2. Ruimte, ondernemen en wonen

Toelichting op programma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Dit programma gaat over duurzaamheid, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het bos, ruimtelijke ontwikkelingen, economie, recreatie en toerisme en bouwen en wonen. Onder dit programma valt ook het opstellen van de omgevingsvisie, een instrument in het kader van de nog vast te stellen Omgevingswet. Met het toepassing van uitnodigingsplanologie hebben we ons al voorbereid op deze wet. Onze rol bij ruimtelijke vraagstukken is daarmee veranderd. De omgevingsvisie maken we samen.

Collegeprogramma Ruimte, ondernemen en wonen 2023

Wat willen we bereiken?

We hebben doorstroming in onze woningbouw.

Maatregelen

Aanpassen van ons woonbeleid eerder aan dan we van plan waren.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is vooruitlopend op de aanpassing in 2023 een addendum op de woonvisie/woonagenda opgesteld.

Bouwen van zo veel mogelijk passende woningen (starters, jonge gezinnen en doorstromers).

Wanneer zijn wij tevreden

Er is een substantieel aantal (flex)woningen voor de doelgroep starters en jonge gezinnen gerealiseerd. Er is zicht op doorstroomcijfers en wachttijden voor sociale woningbouw, die bovendien zich positief ontwikkelen.

Wat willen we bereiken?

We hebben een visie op wonen en zorg.

Maatregelen

Met de resultaten van dit onderzoek ontwikkelen we nieuwe ideeën.

Wanneer zijn wij tevreden

De resultaten van het onderzoek zijn bekend. Op basis van deze resultaten zijn nieuwe keuzes gemaakt respectievelijk strategieën opgesteld.

Onderzoeken naar soort woningen waarin mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

Wanneer zijn wij tevreden

De resultaten van het onderzoek zijn bekend. Op basis van deze resultaten zijn nieuwe keuzes gemaakt respectievelijk strategieën opgesteld.

Wat willen we bereiken?

We hebben meer woningen.

Maatregelen

Blijvend bouwen op plekken binnen de bebouwde kom (naast MFA Wapenveld, Veessen en in het centrum van Heerde).

Wanneer zijn wij tevreden

Concreet zijn er woningbouwplannen gerealiseerd in Wapenveld en Veessen en zijn de uitleggebieden Bovenkamp III en Wapenveld Noord in ontwikkeling genomen. Ook zijn op een locatie flexwoningen gerealiseerd. Het Centrumplan Heerde is in uitvoering.

Bouwen op plekken buiten de bebouwde kom (oostkant Wapenveld en zuidkant Heerde).

Wanneer zijn wij tevreden

In totaal zijn er na 4 jaar tussen 200 -300 nieuwe woningen gerealiseerd respectievelijk in aanbouw.

Wat willen we bereiken?

We bouwen samen.

Maatregelen

Ondersteunen kleine en grote ontwikkelaars als zij de omgeving betrekken bij hun projecten.

Wanneer zijn wij tevreden

Deze ontwikkelaars hebben aangegeven tevreden te zijn over de ondersteuning vanuit de gemeente bij inwonersparticipatie.

Wat willen we bereiken?

We bewegen mee met ontwikkelingen in de huizenmarkt.

Maatregelen

Ontwikkelen instrumenten om te zorgen dat woningen ook voor mensen met een lager inkomen betaalbaar blijven.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is een doelgroepenverordening vastgesteld en in werking die in dit doel voorziet. Per initiatief zijn er met ontwikkelaars hierover afspraken gemaakt; deze zijn vastgelegd in anterieure overeenkomsten.

Uitzoeken of we ook verhuur van particuliere eigenaars via de woningcorporatie kunnen laten lopen, zodat sociale verhuur ook sociale verhuur blijft.

Wanneer zijn wij tevreden

Dit voornemen is uitgewerkt met Triada en gekoppeld aan het woningverdeelsysteem sociale verhuur.

Verruimen van de Rood voor rood regeling om het aantrekkelijker te maken om op een boerenerf woonruimte te maken.

Wanneer zijn wij tevreden

De regeling is aangepast waarbij de intentie is om meer woningen toe te voegen.

Wat willen we bereiken?

We werken vanuit veranderde rol van de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging.

Maatregelen

Herontwikkelen leges: het in rekening brengen van onze dienstverlening.

Wanneer zijn wij tevreden

De legesverordening is aangepast en ingevoerd.

Voorbereiden medewerkers: onder andere vergunningverleners.

Wanneer zijn wij tevreden

Alle betrokken medewerkers zijn toegerust en handelen inclusief gedrag en houding in geest van de Omgevingswet.

Wat willen we bereiken?

De gemeente Heerde is goed bereikbaar.

Maatregelen

Investeren in breed en goed onderhoud netwerk van fietspaden.

Wanneer zijn wij tevreden

Het fietspad tussen het Heerderstrand en de kiosk is gerealiseerd.

Onderzoeken of we een bijdrage leveren aan de snelle fietsverbinding tussen Apeldoorn en Zwolle.

Wanneer zijn wij tevreden

De fietssnelweg F50 is in voorbereiding.

Stimuleren lopen en fietsen conform STOP-principe.

Wanneer zijn wij tevreden

Inwoners zijn door campagnes bewust van het STOP-principe op gezondheid, bewegen en duurzaamheid. Inwoners passen het STOP-principe toe in woon-werkverkeer.

Wat willen we bereiken?

We hebben de verkeersveiligheid vergroot.

Maatregelen

Extra aandacht voor veilige loop- en fietsroutes naar scholen.

Wanneer zijn wij tevreden

De schoolroutes zijn geschouwd (bijvoorbeeld door Veilig Verkeer Nederland).

Instellen meldpunt verkeersgevaarlijke situaties.

Wanneer zijn wij tevreden

Alle ingekomen meldingen over verkeersgevaarlijke situaties zijn afgewerkt.

Inzetten van beperkte middelen.

Wanneer zijn wij tevreden

Met beperkte middelen (weinig geld) zorgen we bij herinrichting van wegen of wijken voor het vergroten van de verkeersveiligheid.

De doelen en aanpak (nieuw GVVP (Gemeentelijk Verkeers en VervoersPlan) is heroverwogen en opnieuw vastgesteld en wordt uitgevoerd. De verkeersveiligheid is toegenomen door minder verkeersincidenten.

Kritisch kijken naar rotondes.

Wanneer zijn wij tevreden

Jaarlijks zijn er 2 rotondes geschouwd en zonodig aangepakt.

Maatregelen treffen ter verkleining aanrijding groot wild.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is sprake van actief wildbeheer en er zijn hekken respectievelijk roosters aangebracht op plekken met structureel overlast.

Minder verkeer toelaten in centrum op drukke tijden.

Wanneer zijn wij tevreden

Minder verkeer toelaten in centrum op zaterdag na 16.00 uur en op dagen dat er activiteiten zijn.

Er is een pilot uitgevoerd in 2023 voor het centrum Heerde (Welgelegen tot Bonenburgerlaan) voor zaterdag na 16.00 uur. De resultaten zijn betrokken bij het verdere centrumplan.

Terugbrengen snelheid van 50 naar 30 km/h op bepaalde plekken.

Wanneer zijn wij tevreden

Voor de Elburgerweg is binnen de bebouwde kom van Heerde en de Hogeweg in Veessen de maximumsnelheid teruggebracht naar 30 km/uur.

Wat willen we bereiken?

We zijn een gastvrije gemeente.

Maatregelen

Aandacht voor bij Heerde passende overnachtingsmogelijkheden en toeristische activiteiten.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is zicht op de realisatie van een hotel. De voorgenomen ontwikkelingen met betrekking tot Ennerveld, IJsselzicht en IJsselhoeve zijn gerealiseerd.

Aantrekkelijker maken centra Heerde en Wapenveld.

Wanneer zijn wij tevreden

De centra zijn gezelliger gemaakt met groen rondom de muziekkoepeel, dit in samenhang met het centrumplan.

Aantrekkelijker maken horeca Heerderstrand en Renderklippen.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is geïnvesteerd in een kiosk, horecavoorziening, respectievelijk ontvangstlocaties op het Heerderstrand en de Renderklippen.

Opstellen veiligheidsregels per recreatiegebied.

Wanneer zijn wij tevreden

De opgaves vanuit de recreatiezonering zijn gerealiseerd respectievelijk in uitvoering. Ook zijn routes opgesteld voor alle gebruikers (o.a. MTB-ers).

Wat willen we bereiken?

We respecteren onze natuur.

Maatregelen

Onderhouden bermen in belang biodiversiteit.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is een vastgesteld maabeleid opgesteld en het ecologisch bermbeheer wordt in de praktijk toegepast.

We stimuleren komende jaren natuurontwikkeling en natuurbehoud op alle terreinen.

Wanneer zijn wij tevreden

In samenspraak met provincie, landbouw en natuurverenigingen wordt natuur hersteld ten behoeve van toekomstbestendig landelijk gebied.

Wat willen we bereiken?

Onze ondernemers staan niet alleen.

Maatregelen

Ondersteunen Verkorte Voedselketens.

Wanneer zijn wij tevreden

Inwoners kopen in toenemende mate lokaal (bij lokale boeren of bedrijven).

Ontwikkelen Actieprogramma Economie.

Wanneer zijn wij tevreden

Het in samenwerking met ondernemers tot stand gekomen en vastgestelde Actieprogramma is in uitvoering.

We ondersteunen duurzame voedselproductie en landschapsbeheer.

Wanneer zijn wij tevreden

Vanuit onze Cittaslow gedachte zijn er initiatieven tot stand gekomen (erfcoaches) en zijn de Ijsselvallei gesprekken geïntensiveerd.

We stimuleren de samenwerking tussen gemeente, provincie en buurgemeenten.

Wanneer zijn wij tevreden

De samenwerking in de Cleantechregio en Regio Zwolle/Kop van de Veluwe heeft geleid tot zichtbare resultaten.

We stimuleren de samenwerking tussen overheid, ondernemers, onderwijs en organisaties.

Wanneer zijn wij tevreden

Er heeft elk jaar een ondernemersevent plaatsgehad. Het uitvoeringsprogramma economie is conform planning gerealiseerd.

We stimuleren startende ondernemers.

Wanneer zijn wij tevreden

Startende ondernemers kennen de weg naar Kennispoort. Er is in de Kop van de Veluwe een loket voor starters ingericht.

Wat willen we bereiken?

We zijn Cittaslow en Fairtrade.

Maatregelen

We stimuleren inwoners en ondernemers om Cittaslow en Fairtrade te leven en te werken.

Wanneer zijn wij tevreden

Het aantal lokale deelnemers/partners Fairtrade en/of Cittaslow is met 50% toegenomen.

Wat willen we bereiken?

We produceren andere energie.

Maatregelen

Ontwikkelen plan in transitievisie Warmte.

Wanneer zijn wij tevreden

Het plan is in 2022 opgesteld en vastgesteld. De uitvoering is in volle gang.

We ondersteunen met bijvoorbeeld duurzaamheidsleningen.

Wanneer zijn wij tevreden

De beschikbare middelen in het fonds worden jaarlijks volledig besteed.

We stimuleren vooral de opwekking van zonne energie (voorkeur voor daken).

Wanneer zijn wij tevreden

Aangezien het meestal niet onze daken betreffen, zijn inwoners/eigenaren betrokken en zijn de beschikbare stimuleringsmaatregelen uitgevoerd. Ook het principe van zon op land wordt inmiddels toegepast. Binnen en afhankelijk van de kaders van het provinciaal beleid wordt windenergie toegepast.

Wat willen we bereiken?

We hebben ons aangepast aan klimaatverandering: klimaatadaptie.

Maatregelen

In het omgevingsplan stellen we hiervoor regels op voor onze gemeente (klimaatadaptatie).

Wanneer zijn wij tevreden

Er zijn gekoppeld aan de omgevingsvisie regels vastgesteld en in uitvoering genomen met betrekking tot circulair bouwen en energieneutraal bouwen.

Uitvoering regionaal plan om droogte te bestrijden overstroming tegen te gaan en water goed op te vangen en vast te houden.

Wanneer zijn wij tevreden

Het vastgestelde regionale plan wordt jaarlijks conform planning uitgevoerd.

Wat willen we bereiken?

We gaan voor schone lucht.

Maatregelen

Als gemeente ondertekenen we de komende periode het landelijke Schone Lucht Akkoord.

Wanneer zijn wij tevreden

Met instemming van de raad is het Schone Lucht Akkoord ondertekend en ter uitvoering vertaald naar lokale keuzes.

We strijden tegen de opening van het vliegveld Lelystad.

Wanneer zijn wij tevreden

Tenminste zijn de laagvliegroutes boven de Veluwe van tafel.

Wat willen we bereiken?

We gebruiken materialen vaker en opnieuw: circulaire economie.

Maatregelen

Uitvoeren programma toekomstbestendige bedrijventerreinen.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is een concreet uitvoeringsprogramma vastgesteld; dit is in analogische volgorde van het programma in uitvoering gebracht.

Wat willen we bereiken?

We geven het goede voorbeeld.

Maatregelen

De gemeente koopt zoveel mogelijk lokaal en duurzaam in.

Wanneer zijn wij tevreden

Binnen grenzen aanbestedingskader is er lokaal en duurzaam ingekocht. De vaste huisleveranciers zijn opnieuw aanbesteed.

We vervangen afgeschreven auto's door elektrische auto's.

Wanneer zijn wij tevreden

Onze auto's zijn conform afschrijvingsplanning waar mogelijk vervangen door elektrische auto's.

Wat willen we bereiken?

We verwerken meer plastic afval

Maatregelen

Onderzoeken of we de wijze van inzamelen kunnen verbeteren.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is op basis van een uitgevoerd onderzoek over het aanpassen van de wijze van inzameling van plastic afval door de raad hierover een besluit genomen.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Primaire begroting	Begroting wijzigingen 2023	Begroting 2023 incl wijz	Realisatie 2023	Restant 2023
Lasten						
Duurzaamheid	331.684	153.135	624.686	777.821	491.669	286.152
Riolering	1.275.096	1.249.643	45.912	1.295.555	1.446.130	-150.575
Reiniging afval	1.606.934	1.608.073	3.813	1.611.886	1.618.984	-7.098
Begraven	458.311	430.677	43.739	474.416	461.634	12.783
Economie	358.567	300.919	997.970	1.298.889	1.109.589	189.300
Toerisme en recreatie	473.080	422.868	7.555	430.423	393.594	36.829
Bouwen en Wonen	1.316.840	1.140.476	329.394	1.469.870	1.579.361	-109.491
Ruimtelijke ontwikkeling	687.296	552.521	303.648	856.169	748.090	108.079
Grondbedrijf	685.088	61.619	3.590.365	3.651.984	2.181.617	1.470.367
Gemeentelijke accommodaties	1.433.546	1.926.042	138.413	2.064.455	1.952.966	111.489
Beheer en onderhoud	4.565.030	4.931.100	644.222	5.575.322	5.521.345	53.977
Verkeer en vervoer	169.826	181.766	18.049	199.815	197.268	2.547
Totaal Lasten	13.361.298	12.958.839	6.747.766	19.706.605	17.702.247	2.004.358
Baten						
Duurzaamheid	-61.657	0	-622.297	-622.297	-398.424	-223.874
Riolering	-1.516.269	-1.560.883	0	-1.560.883	-1.818.427	257.544
Reiniging afval	-1.985.890	-1.974.886	0	-1.974.886	-1.993.007	18.121
Begraven	-619.088	-582.351	0	-582.351	-613.308	30.957
Economie	-19.907	-24.440	-955.500	-979.940	-838.576	-141.364
Toerisme en recreatie	-70.161	-21.587	0	-21.587	-23.087	1.500
Bouwen en Wonen	-639.705	-347.569	-666.000	-1.013.569	-991.750	-21.819
Ruimtelijke ontwikkeling	-74.217	-113.630	-87.000	-200.630	-296.978	96.348
Grondbedrijf	-802.396	-304.113	-3.694.999	-3.999.112	-1.449.065	-2.550.047
Gemeentelijke accommodaties	-662.381	-743.808	-236.843	-980.651	-1.277.084	296.433
Beheer en onderhoud	-656.348	-583.764	-69.700	-653.464	-676.940	23.476
Verkeer en vervoer	-316	0	0	0	-1.034	1.034
Totaal Baten	-7.108.334	-6.257.031	-6.332.339	-12.589.370	-10.377.679	-2.211.691
Resultaat	6.252.964	6.701.808	415.427	7.117.235	7.324.568	-207.333

Toelichting op de lasten en baten ruimte, ondernemen en wonen

Lasten

Bij het programma **Ruimte, ondernemen en wonen** is er in 2023 **€2.004.000,-** minder uitgegeven dan geraamd. Onderstaand zijn de belangrijkste verschillen toegelicht.

Duurzaamheid (overheveling naar reserve)	€62.000
--	---------

Duurzaamheid (projectgelden)	€224.000
Op- en afrittenstelsel A28	€158.000
Subsidieverstrekking Ondernemersfonds	€17.000
Doorbelasting personeelskosten	€15.000
Extra taken RO door ODNV/externe inhuur	-/-€108.000
Grondbedrijf	€1.470.000
Kostendekkende exploitaties	-/-€145.000
Afboeking boekwaarden oude panden i.v.m. nieuwe MFA Hof van Cramer	-/-€231.000
Beheervergoeding De Heerd / overige afwijkingen gebouwen	€45.000
Onderhoud openbaar groen	-/-€57.000
Lagere doorbelasting rentekosten	€533.000
Overige kleine afwijkingen (niet toegelicht)	<u>€21.000</u>
Totaal	€2.004.000

Duurzaamheid

Voor duurzaamheid is jaarlijks een budget van €120.000,- beschikbaar. Van dit budget is in 2023 €58.000,- uitgegeven; er resteert nog een saldo van €62.000,-. Voorgesteld wordt om dit bedrag bij de resultaatbestemming toe te voegen aan de 'reserve Duurzaamheid'. De overige budgetten (€224.000,-), zijn projectgelden die vanaf 2024 in een nog te ontwikkelen uitvoeringsprogramma 'Duurzaamheid' planmatig in uitvoering worden genomen. Het restantbudget van €62.000,- kan dan worden ingezet om dit uitvoeringsprogramma op te zetten.

Economie

Bij de Najaarsnota 2023 is er €907.500,- bijgeraamd voor de op- en afrittenstelsel van de A28. Dit bedrag kon worden gedekt uit een hiervoor ingestelde reserve. In werkelijkheid is er €750.000,- uitbetaald omdat over de betreffende bijdrage geen BTW was verschuldigd. Deze lagere uitgaven van €158.000,- worden aan de batenkant gecompenseerd door een lagere onttrekking uit de reserve. Daarnaast is de subsidieverstrekking aan het Ondernemersfonds en de doorbelaste personeelskosten respectievelijk €17.000,- en €15.000,- lager.

Bouwen en wonen

In 2023 is er een extra bijdrage betaald aan de Omgevingsdienst (ODNV) voor het adviseren over ruimtelijke plannen. Ook is hiervoor extern ingehuurd. Deze hogere kosten van €108.000,- zijn aan de inkomstenkant weer terugontvangen doordat hiervoor leges in rekening zijn gebracht bij de desbetreffende initiatiefnemers.

Gemeentelijke accommodaties

Momenteel wordt er hard gewerkt aan het voorbereiden van de bouw van de nieuwe MFA Hof van Cramer. In december 2023 is van de woningstichting de bijdrage van €306.000,- ontvangen voor de grondkosten van het complex, in verband met de realisatie van 17 appartementen op deze locatie. Dit geld is conform raadsvoorstel ingezet ter dekking van de resterende boekwaarden van de oude panden. De totale kosten voor het afboeken van de boekwaarden bedroegen €231.000,-. Doordat het niet was voorzien dat bovenstaande transacties in 2023 zouden plaatsvinden, is hiervoor de raming niet bijgesteld. De lagere beheerkosten voor De Heerd en overige afwijkingen bij de gebouwen resulteren tenslotte in een voordeel van €45.000,-.

Beheer en onderhoud

In 2023 is er €57.000,- meer uitgegeven aan het beheerplan Openbaar Groen. Hiervoor zijn de volgende oorzaken aan te wijzen:

- Er is meer ingezet op het gebied van natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups. Denk hierbij aan het aanbrengen van bloembollen, kruidenmengsels en beplantingsoorten waar de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups op af komen;
- Het was noodzakelijk om, als gevolg van de extremere weersomstandigheden, extra bomen te snoeien uit veiligheidsoverwegingen;
- Het groenareaal is digitaal op orde gemaakt "basis op orde";
- Door het extreme groeizame weer en de stormschade zijn extra kosten gemaakt.

Doorbelasting rentekosten

Bij dit programma is er €533.000,- minder aan rentekosten doorbelast. Dit wordt gecompenseerd bij het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen, waar de opbrengstenkant met hetzelfde bedrag is verlaagd. Hier is ook een toelichting gegeven op deze lagere rentekosten.

Baten

De inkomsten bij het programma **Ruimte, ondernemen en wonen** zijn **€2.212.000,-** lager dan was voorzien. Hieronder is een verklaring gegeven van dit verschil ten opzichte van de raming.

Duurzaamheid (projectgelden)	-/-€224.000
Op- en afrittenstelsel A28	-/-€158.000
Grondbedrijf	-/-€2.550.000
Kostendekkende exploitaties	€307.000

Leges bestemmingsplanwijzigingen / overige baten	€118.000
Bijdrage grond nieuwe Hof van Cramer	€306.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	<u>-/-€11.000</u>
Totaal	-/-€2.212.000

Duurzaamheid

Zoals al aangegeven bij de lasten is er ook bij de baten een saldo van €224.000,- dat betrekking heeft op projectgelden die vanaf 2024 in een nog te ontwikkelen uitvoeringsprogramma Duurzaamheid planmatig in uitvoering worden genomen. Dit saldo komt zowel terug bij de lasten als baten en beïnvloed daardoor het rekeningsaldo niet.

Economie

Voor de realisatie van de nieuw op- en afrit van het H2O bedrijvenpark op de A28 is een bedrag begroot van € 907.500,-. Hierbij is uitgegaan van een bijdrage inclusief BTW. Achteraf bleek hierover geen BTW verschuldigd; dit verklaart het restant van €158.000,- bij dit onderdeel (zie hiervoor ook de toelichting bij de lasten).

Ruimtelijke ontwikkeling

Het bedrag dat initiatiefnemers betalen voor het behandelen van hun initiatieven via de legesverordening en het kostenverhaal verhoudt zich tot het bedrag dat wij aan de Omgevingsdienst ODNV betaald hebben voor het adviseren over ruimtelijke plannen (RO initiatieven van derden; €65.000,-). Daarnaast is er nog €53.000,- aan exploitatiebijdragen voor woningbouwontwikkeling ontvangen.

Gemeentelijke accommodaties

In december is van de woningstichting de bijdrage van €306.000,- ontvangen voor de grondkosten van het complex, in verband met de realisatie van 17 appartementen op deze locatie. Doordat het niet was voorzien dat deze transactie in 2023 zou plaatsvinden, is hiervoor de raming niet bijgesteld.

Grondbedrijf

Lasten €1.470.000,- en baten -/-€2.550.000,-. Het jaar 2023 sluit met een negatief resultaat van €1.080.000,-. Dit is het saldo van winst en verliesnemingen van 5 complexen. In de begroting was rekening gehouden met een positief resultaat van €309.000,-. Dit is niet gehaald voornamelijk doordat er een verliesvoorziening van €943.000,- is getroffen voor de grondexploitatie van het Centrumplan. Het blijft daarnaast lastig om het resultaat goed te voorspellen omdat de POC-methode toegepast moet worden. Hierbij moeten de resultaten van het hele kalenderjaar meegenomen worden en grondverkoop laten zich lastig op de precieze momenten voorspellen. De uitgaven en inkomsten van de grondexploitatie zijn balansboekingen, maar de grootboekregels (het BBV) schrijven voor dat deze mutaties via de gewone exploitatie van de gemeente moeten lopen. Daarna worden deze met een tegenboeking naar de

balans geboekt. Op 2 oktober 2023 heeft de raad de grondexploitatie van Centrumplan Heerde met een krediet van €3,4 miljoen vastgesteld. Ook dit krediet moet met een tegenboeking naar de balans worden geboekt. Dat verklaart de grote bedragen die op dit product verantwoord zijn. Vanwege deze balansboekingen is het niet goed mogelijk een toelichting te geven op de verschillen tussen raming en werkelijkheid. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het niet openbare MPG.

Kostendekkende exploitaties

Riolering (lasten -/€151.000,- en baten €258.000,-). Alle verschillen tussen raming en werkelijkheid van riolering worden gemuteerd op de voorziening riolering. Daarmee blijven de middelen beschikbaar voor het onderhoud van riolering. In 2023 zijn we op de lasten en baten €267.000,- tekort gekomen. Dit tekort wordt gedekt uit de voorziening riolering. Het is hierbij goed om te weten dat er jarenlang overschotten zijn geweest die naar de voorziening riolering zijn gegaan. Het tekort van 2023 is voornamelijk ontstaan uit fors hogere uitgaven voor energie en aan onderhoud drukriolering en de vrijvervalriolen. De bovengenoemde cijfers lasten en baten sluiten niet aan met dit bedrag. Dat komt omdat BTW ook onderdeel uitmaakt van de lasten maar vanwege compensatie niet begroot wordt. Ook toegerekende overhead wordt op een andere plek in de begroting verantwoord. De raming gaf aan dat we een tekort zouden hebben van €68.000,- op de exploitatie van rioleringen. De nadelen zijn groter geweest want in afwijking daarvan is ongeveer €225.000,- meer uitgegeven aan derden (oorzaak zoals hierboven al gemeld €196.000,- hogere energielasten / meer onderhoud drukriolering en vrijvervalriolen en als gevolg hiervan ook €19.000,- meer BTW, daarnaast €26.000,- hogere interne kosten zoals salarissen en overhead, en lagere kapitaallasten €16.000,-. Aan baten zijn er €25.000,- hogere opbrengsten aan rioolheffingen geweest. De stand van de voorziening riolering komt hiermee uit op €4.900.000,- per 1-1-2024.

Reiniging afval (afval lasten -/€7.000,- en baten €18.000,-). Alle verschillen tussen raming en werkelijkheid worden gemuteerd op de reserve afvalstoffenheffing. Daarmee blijven de overschotten beschikbaar voor deze exploitatie. De exploitatie van 2023 gaf een positief saldo van €22.000,-. Dat komt hoofdzakelijk door een hogere opbrengst van €32.000,- voor het PMD, lagere opbrengst afvalstoffenheffing van €13.000,- en een klein nadeel van €3.000,- op de uitgaven. De cijfers sluiten niet aan met de hier genoemde baten en lasten omdat overhead en kwijtscheldingen op andere plekken in de begroting geraamd worden. Ook de BTW wordt niet geraamd, maar maakt wel onderdeel uit van de exploitatie. Er zal vanwege het overschot op de exploitatie €22.000,- naar de reserve worden geboekt. De stand van de reserve afvalstoffenheffing komt hiermee uit op €201.000,- per 1-1-2024.

Begraven (lasten €13.000,- en baten €31.000,-). Alle verschillen tussen raming en werkelijkheid van begraven worden gemuteerd op de reserve afkoopsommen onderhoud graven. Daarmee blijven de mutaties en overschotten beschikbaar voor deze exploitatie. Voor het jaar 2023 was geraamd dat we €69.000,- tekort zouden komen, maar in werkelijkheid wat het tekort €63.000,-. Er wordt dus €6.000,- minder onttrokken uit de reserve dan geraamd.

De kosten zijn €34.000,- hoger uitgevallen door €15.000,- meer interne salariskosten en voor €19.000,- een mix aan meer brandstofkosten en minder uitgaven aan de aula's en baarhuisjes.

Daarnaast zijn de opbrengsten €40.000,- hoger hoofdzakelijk door meer inkomsten aan afkoopsommen. Genoemde cijfers sluiten niet aan met de baten en lasten omdat ook het overhead wordt toegerekend, maar vanwege BBV-regels op een andere plek begroot worden. Na onttrekking van €63.000,- uit de reserve is de stand van de reserve afkoopsommen per 1-1-2024 €1.177.000,-.

Wettelijke voorgeschreven indicatoren

Programma	Indicator	eenheid	periode	Heerde	Nederland
2	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2022	79	148
2	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2021	13,4	33,1
2	Funciemenging	%	2022	46,1	53,8
2	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2022	148	174,1
2	Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2023	405	368
2	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2022	3,5	9,3
2	Demografische druk	%	2023	85	70,3
2	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2024	1008	geen data
2	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2024	1041	geen data
2	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2021	616,5	825,4

3. Sociaal maatschappelijk

Toelichting op programma Sociaal Maatschappelijk

Het programma Sociaal Maatschappelijk gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt en heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs, volksgezondheid en vrijetijdsbesteding zoals sport en kunst en cultuur. Het gaat om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving en invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.

Collegeprogramma Sociaal maatschappelijk

Wat willen we bereiken?

We wonen waar anderen op vakantie gaan.

Wat willen we bereiken?

Wij horen bij elkaar!

Maatregelen

Ondersteunen culturele instellingen en musea.

Wanneer zijn wij tevreden

De huidige financiële middelen zijn tenminste beschikbaar gebleven. Er is een besluit genomen over eventuele herschikking van subsidie middelen naar cultuur en musea. De subsidie voor de bibliotheek wordt jaarlijks geïndexeerd.

Stimuleren samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen in Heerde.

Wanneer zijn wij tevreden

De tijdelijke ophoging van de cultuurcoach is structureel gemaakt. De beschikbare uren zijn inhoudelijk ingezet.

Wat willen we bereiken?

Iedereen kan mee doen.

Maatregelen

Hulp bieden aan hen die moeite hebben met lezen, schrijven en/of computergebruik.

Wanneer zijn wij tevreden

We zijn als gemeente Heerde op het landelijke gemiddelde uitgekomen qua laaggeletterdheid oftewel 2% beter dan nu het geval is.

Zorgen dat iedereen zich gezien en gerespecteerd voelt.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is een integraal actieplan met partijen die zich bezig houden met dementie. Cliënten beschermd wonen: voor eigen inwoners is een passende woonplek. Migratieachtergrond: 95% inburgeringsplichtigen slagen voor de inburgeringsplicht. Lhbt+-ers kunnen bij STIP blijvend terecht voor vragen en ondersteuning.

Wat willen we bereiken?

We staan voor jeugdzorg.

Maatregelen

Gezamenlijk met ouders, school en jeugdzorg hulp bieden bij problemen jongeren.

Wanneer zijn wij tevreden

Jongeren geven minstens het cijfer 7 aan het leven volgens de GGD-gezondheidsmonitor. Overgewicht: aantal jongeren met overgewicht is afgenomen volgens de GGD-gezondheidsmonitor.

Wat willen we bereiken?

Jongeren kunnen elkaar ontmoeten.

Maatregelen

Zoeken naar locaties voor jongeren.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is in de kern Heerde voor jongeren een buitenhangplek.

Wat willen we bereiken?

We hebben zicht op isolement onder ouderen.

Maatregelen

We kijken of het mogelijk is om ouderen dichterbij voorzieningen te laten wonen.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is vastgesteld in hoeverre ouderen behoefte hebben om dichtbij voorzieningen te wonen.

We onderzoeken in de kleine kernen Veeseen en Vorchten of er behoefte is aan dagactiviteiten.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is vastgesteld dat er wel of geen behoefte bestaat in deze kleine kernen aan dagactiviteiten.

Zorgdragen dat deze ouderen bezocht worden.

Wanneer zijn wij tevreden

Het % eenzaamheid onder 65+ inwoners is volgens de GGD-gezondheidsmonitor afgenomen.

Wat willen we bereiken?

We benutten de kracht van de samenleving.

Maatregelen

Blijven vrijwilligerswerk faciliteren met subsidies of op andere manieren.

Wanneer zijn wij tevreden

Het % vrijwilligers binnen de gemeente Heerde is volgens de GGD monitor gelijk gebleven of toegenomen.

Zorgen voor eenvoudige regels en formulieren.

Wanneer zijn wij tevreden

Onze subsidieformulieren zijn 2 jaarlijks geëvalueerd en desgewenst vereenvoudigd.

Wat willen we bereiken?

We koesteren onze mantelzorgers.

Maatregelen

Als gemeente maken we dat onze mantelzorgers van tijd tot tijd op adem kunnen komen.

Wanneer zijn wij tevreden

Het % zwaar belaste mantelzorgers binnen de gemeente Heerde in de GGD monitor is gelijk gebleven of afgenomen.

We bieden specifieke ondersteuning voor jonge mantelzorgers.

Wanneer zijn wij tevreden

Het maatwerk aanbod van STIP is gecontinueerd.

Wat willen we bereiken?

We steken een helpende hand uit.

Maatregelen

Geven van voorlichting op scholen.

Wanneer zijn wij tevreden

Meer scholen zetten jaarlijks in op het voorkomen van verslaving.

Ondersteunen zelfhulpgroepen zoals de AA en stimuleren inwoners hier gebruik van te maken.

Wanneer zijn wij tevreden

We hebben de organisatie Anonieme Alcoholisten (AA) blijvend gefaciliteerd, zodat zij hun werk kunnen doen (huisvesting, folders printen, actieve verwijzing etc.).

STIP biedt een laagdrempelig plek waar je om hulp kunt vragen.

Wanneer zijn wij tevreden

De huidige laagdrempelige (ontmoetings)plek bij STIP is gecontinueerd.

Wat willen we bereiken?

We houden huishoudelijke hulp betaalbaar.

Maatregelen

Aanbieden in eerste instantie ondersteuning met een huishoudcoach.

Wanneer zijn wij tevreden

De huidige aanpak en ondersteuning met een huishoudcoach gericht op (alternatieve) maatwerk aanpak per individu is gecontinueerd.

Mensen die echt hh hulp nodig hebben krijgen die ook.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is een aangescherpt beleidskader huishoudelijke hulp (HH) zodat de voorziening financieel betaalbaar blijft.

Ontwikkelen alternatieven om inwoners te helpen zelf hun hh-werk te doen.

Wanneer zijn wij tevreden

De huidige aanpak en ondersteuning met een huishoudcoach gericht op (alternatieve) maatwerk aanpak per individu is gecontinueerd.

Toepassen eigen bijdrage op grond van iemands inkomen.

Wanneer zijn wij tevreden

Toepassing van de eigen bijdrage is in regeling en organisatie vastgelegd/uitgewerkt en werkt in praktijk.

Wat willen we bereiken?

We zien mensen in de armoede niet als nummer of als kostenpost.

Maatregelen

Maatwerk leveren bij kwijtschelding van schulden.

Wanneer zijn wij tevreden

De tijdelijke ophoging van de uren voor schulddienstverlening is structureel gemaakt.

Samen zoeken naar passend werk.

Wanneer zijn wij tevreden

Onze inzet op begeleiding van inwoners naar werk is tenminste gelijk gebleven.

We kijken bij het verstrekken van bijstand naar de mens.

Wanneer zijn wij tevreden

We hebben de huidige werkwijze gecontinueerd met aandacht voor de mens. Ons beleid is heroverwogen als landelijke ontwikkelingen daar aanleiding toe geven (zoals bijv. inflatie, rente, kosten levensonderhoud). We hanteren de menselijke maat en denken daarbij, waar dat kan, altijd in het belang van de inwoner.

Wat willen we bereiken?

We verbeteren de huisvesting van onze scholen.

Maatregelen

Stap voor stap uitvoeren IHP

Wanneer zijn wij tevreden

Afhankelijk van financiële haalbaarheid is de in het Integraal Huisvestings Plan (IHP) opgenomen volgorde gerealiseerd of in gang gezet.

Voortgaan met het plan voor het moderniseren van onze schoolgebouwen.

Wanneer zijn wij tevreden

Dit doen we door het stap voor stap uitvoeren van het Integraal Huisvestings Plan (IHP).
Afhankelijk van financiële haalbaarheid is de in het IHP opgenomen volgorde gerealiseerd.

Wat willen we bereiken?

Er zijn centrale ontmoetingsplekken

Maatregelen

Realisatie MFA in centrum Wapenveld.

Wanneer zijn wij tevreden

De Hof van Cramer is gerealiseerd respectievelijk in aanbouw.

Wat willen we bereiken?

We hebben voldoende ruimte op begraafplaatsen.

Maatregelen

Uitbreiden begraafplaats Wapenveld.

Wanneer zijn wij tevreden

De uitbreiding van de begraafplaats in Wapenveld is gerealiseerd respectievelijk in aanbouw.

Wat willen we bereiken?

Onze inwoners en bezoekers bewegen.

Maatregelen

Extra aandacht aan sport en bewegen.

Wanneer zijn wij tevreden

Het % inwoners dat beweegt en sport is toegenomen volgens de GGD monitor. Het sportakkoord is in uitvoering met lokale partijen.

Extra verbinding tussen sport, onderwijs en zorg.

Wanneer zijn wij tevreden

De extra inzet van combinatiefunctionarissen (buurtsportcoach) is structureel gerealiseerd.

In gesprek met ouders over sport en een gezonde leefstijl.

Wanneer zijn wij tevreden

De extra inzet van combinatiefunctionarissen (buurtsportcoach) is structureel gerealiseerd.

Wat willen we bereiken?

We hebben begrijpelijke regels voor sportaccommodaties.

Maatregelen

Samen met de sportverenigingen kijken hoe de bestaande subsidieregels aangepast zouden moeten worden.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is een duidelijk en eenduidig sportaccommodatiebeleid en subsidieregeling vastgesteld.

Wat willen we bereiken?

Alle kinderen in de gemeente kunnen goed zwemmen.

Maatregelen

Onderzoek doen naar schoolzwemmen.

Wanneer zijn wij tevreden

Er is een onderzoek uitgevoerd in welke mate schoolzwemmen bijdraagt aan het vergroten van de zwemvaardigheid van kinderen.

Wat willen we bereiken?

Jeugd speelt en leert in een groene omgeving.

Maatregelen

Aandacht voor groene schoolpleinen en speelplekken.

Wanneer zijn wij tevreden

Zoveel mogelijk schoolpleinen en speelplekken zijn groener gemaakt.

Wat willen we bereiken?

We hebben oog voor het verleden.

Maatregelen

Aandacht voor cultuurhistorische elementen.

Wanneer zijn wij tevreden

De bestaande financiële middelen zijn tenminste op het huidige niveau beschikbaar gebleven.

Wat gaat het kosten

Exploitatie	Realisatie 2022	Primaire begroting	Begroting wijzigingen 2023	Begroting 2023 incl wijz	Realisatie 2023	Restant 2023
Lasten						
Onderwijs	1.279.234	979.226	81.340	1.060.566	1.120.576	-60.010
Kunst cultuur en media	781.077	747.859	115.439	863.298	822.948	40.350
Sport	260.367	250.387	323.096	573.483	668.836	-95.353
STIP	2.738.871	2.769.211	293.268	3.062.479	3.166.185	-103.706
Jeugd	5.040.083	5.385.427	169.414	5.554.841	5.549.311	5.530
Participatie & werk	2.664.349	2.854.318	273.198	3.127.516	2.907.809	219.707
Inkomen	4.693.342	4.114.160	1.367.627	5.481.787	5.414.482	67.305
WMO	6.398.648	6.589.443	562.847	7.152.290	7.270.789	-118.499
Totaal Lasten	23.855.971	23.690.031	3.186.229	26.876.260	26.920.936	-44.676
Baten						
Onderwijs	-618.923	-298.424	0	-298.424	-431.977	133.553
Kunst cultuur en media	-15.168	-2.500	-18.970	-21.470	-21.137	-333
Sport	-83.402	-85.738	-356.503	-442.241	-460.480	18.239
STIP	-75.157	-4.160	0	-4.160	-68.385	64.225
Jeugd	-154	-70.000	-27.748	-97.748	-103.502	5.754
Participatie & werk	-117.592	-158.981	60.000	-98.981	-21.896	-77.085
Inkomen	-2.870.427	-2.775.437	-79.919	-2.855.356	-3.100.139	244.783
WMO	-946.409	-857.000	-190.259	-1.047.259	-1.121.667	74.408
Totaal Baten	-4.727.231	-4.252.240	-613.399	-4.865.639	-5.329.183	463.544
Resultaat	19.128.740	19.437.791	2.572.830	22.010.621	21.591.753	418.868

Toelichting op lasten en baten sociaal maatschappelijk

Lasten

De werkelijke kosten bij het programma **Sociaal maatschappelijk** zijn **€45.000,-** hoger dan begroot. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Subsidies SPUK	-/-€174.000
Externe inhuur personeel STIP	-/-€104.000
Meevallende resultaten Lucrato / minder inburgeraars	€220.000
Vervallen bijdrage zomerschool / uitvoeringskosten energienoodfonds	€67.000
Toevoeging MOBW-gelden naar reserve	-/-€113.000
Lagere doorbelasten rentekosten	€62.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/-€3.000
Totaal	-/-€45.000

Subsidies SPUK

In 2023 waren er veel nieuwe specifieke uitkeringen (SPUK). Hierdoor heeft de gemeente Heerde gedurende het jaar nieuwe, onverwachte subsidies ontvangen welke niet allemaal al in 2023 konden worden weggezet voor nieuwe projecten. Om te voorkomen dat de SPUK-gelden moeten worden terugbetaald, is een deel van de budgetten meegenomen naar 2024 en zijn kosten uit reguliere budgetten zoveel mogelijk naar de SPUK overgeheveld. De lasten voor onderwijs vallen €119.000,- hoger uit, omdat er subsidie, o.a. voor Corona achterstanden, is geconsumeerd. En de kosten voor de NT2-taalklas vielen hoger uit. Hier staan overeenkomstig baten tegenover. In verband met de SPUK GALA is een deel van de reguliere kosten voor de cultuurcoach naar de SPUK, die onder Sport geboekt staat, overgeheveld. Hierdoor komen de kosten voor KCM €40.000,- lager uit (en nemen de lasten bij Sport overeenkomstig toe). De kosten voor Sport zijn €95.000,- hoger dan begroot, omdat we hier de meegenomen subsidiebudgetten en de nieuwe SPUK gelden zoveel mogelijk hebben gebruikt en ingezet. Deze kostenplaats wordt daarnaast sterk beïnvloed door de SPUK MEOZ.

Dit is de subsidie aan het zwembad als tegemoetkoming in de hoge energiekosten.

STIP

De lasten voor kostenplaats STIP zijn €104.000,- hoger door extra inhuurkosten voor personeel. Deze meerkosten worden grotendeels gedekt door extra baten. De lasten voor jeugd zijn nagenoeg uitgekomen op de begroting. Dit hebben we onder andere kunnen realiseren door de extra inzet van personeel bij STIP.

Participatie & werk

Het begrote financieel tekort op de begroting 2023 van Lucrato is uitgebleven. Hierdoor hoefde gemeente Heerde geen extra toelage te betalen om het exploitatietekort van Lucrato af te dekken. En de inburgeringskosten waren lager door gemis aan deelnemers. Hierdoor zijn de kosten voor Participatie & Werk €220.000,- lager uitgekomen.

Inkomen

Voor Inkomen zijn er €67.000,- minder kosten gemaakt doordat de bijdrage aan de zomerschool niet nodig was (omdat deze uit de SPUK Onderwijsachterstanden betaald kon worden) en het budget voor het noodfonds maar heel beperkt is aangesproken.

MOBW-gelden

Van de gemeente Apeldoorn is €113.000,- ontvangen voor niet bestede MOBW-middelen. dit geld is naar de reserve sociaal domein overgeheveld.

Doorbelasting rentekosten

Bij dit programma is er €62.000,- minder aan rentekosten doorbelast. Dit wordt gecompenseerd bij het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen, waar de opbrengstenkant met hetzelfde bedrag is verlaagd. Hier is ook een toelichting gegeven op deze lagere rentekosten.

Baten

De inkomsten zijn bij dit programma in werkelijkheid **€464.000,-** hoger dan de raming. De grootste afwijkingen zijn onderstaand toegelicht.

Extra rijksinkomsten Onderwijs	€134.000
Saldo subsidie sport	€18.000
Gedeclareerde uitvoeringskosten STIP	€64.000

Geringere subsidie inburgering	-/-€77.000
Hoger Buigbudget	€245.000
Overschot MOBW	€74.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	<u>€6.000</u>
Totaal	€464.000

Onderwijs

De baten voor onderwijs zijn €134.000,- hoger dan begroot door extra rijksinkomsten bedoeld voor ondersteuning onderwijsachterstanden te beperken. Hiervan is het grootste deel (€119.000,-) dit jaar ook besteed.

Sport

De opbrengsten voor Sport zijn €18.000,- hoger. Hier compenseert de negatieve component voor de zwembadsubsidie (-/-€150.000,-) de hogere subsidiebatens voor Sportbeleid (€169.000,-), waardoor de resultante beperkt is.

STIP

Bij STIP is €64.000,- extra inkomsten gegenereerd doordat er uitvoeringskosten voor de IZA zijn gedeclareerd bij de regio. Daarnaast zijn hier extra SPUK gelden ontvangen.

Participatie & Werk

Er is €77.000,- minder baten voor Participatie & Werk geboekt. Dit komt vooral door minder subsidie voor inburgeringskosten, omdat er minder inburgeringskandidaten zijn geplaatst dan toegewezen waren.

Inkomen

De baten voor Inkomen vallen €245.000,- hoger uit door de verhoging van het voorlopig buigbudget om gestegen hoogte van de uitkeringen levensonderhoud te financieren.

Wmo

De ontvangen gelden van het overschot voor MOBW worden voor een groot deel gecompenseerd doordat er minder aanvullende bijdrage uit de reservering AVSLH nodig was. De extra inkomsten van €74.000,- worden door meerkosten WMO licht overschreden.

BBV-indicatoren programma sociaal maatschappelijk

Programma	Indicator	eenheid	periode	Heerde	Nederland
3	Niet-sporters	%	2022	53,4	46,4
3	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	7,1	4,2
3	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	17	24
3	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2023	1,6	2,4
3	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2022	1	1
3	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	4	6
3	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2022	1	1
3	Netto arbeidsparticipatie	%	2023	74,3	73,1
3	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2023	148	344,8

3	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	182,6	202
3	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	11,9	11,1
3	Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	1,1	1
3	Jongeren met jeugdreclassering	%	2022	0,4	0,3
3	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2022	320	710

4. Bedrijfsvoering

Toelichting op programma Bedrijfsvoering

De gemeente is een betrouwbare rentmeester van de publieke middelen. Uitgangspunt is dat de exploitatie op orde is om jaarlijks te kunnen voldoen aan de voorwaarde van een sluitende begroting. Naast financiën is onder dit programma het streekarchivariaat, het uitvoeringsprogramma van het college en de stelposten voor de crisissen opgenomen.

Collegeprogramma Bedrijfsvoering

Doelstellingen

We hebben ons huishoudboekje op orde.

Maatregelen

Consolideren huidige financiële situatie.

Wanneer zijn wij tevreden

De uitkomst van de beoordeling door de provincie op de 'Risicobeoordeling van de financiële positie van onze gemeente' is gehandhaafd of zo mogelijk verbeterd. Jaarlijks rapporteert de provincie hierover in aansluiting op de beoordeling van de begroting en meerjarenraming.

Verzetten tegen onmogelijke opgaven vanuit het Rijk (jeugdzorg, energietransitie, huishoudelijke hulp).

Wanneer zijn wij tevreden

Als de middelen vanuit het Rijk in overeenstemming zijn met de opgaven waar we voor staan.

Doelstellingen

We gaan verantwoordelijk om met gemeenschapsgeld.

Maatregelen

Maken van duidelijke begrotingen die goed laten zien waar we geld aan uitgeven.

Wanneer zijn wij tevreden

De P&C-producten die worden opgemaakt sluiten aan bij de sturende en controlerende rol van de raad. De omvang van de begroting hierbij is ingeperkt tot maximaal 100 pagina's.

Maken van overzichtelijke jaarstukken.

Wanneer zijn wij tevreden

De P&C-producten die worden opgemaakt sluiten aan bij de sturende en controlerende rol van de raad. De omvang van de jaarstukken hierbij is ingeperkt tot maximaal 100 pagina's.

We plannen uitgaven voor meerdere jaren alleen als we zeker weten dat we ook meerdere jaren lang geld krijgen.

Wanneer zijn wij tevreden

Projecten zijn alleen in uitvoering genomen als de structurele dekking geborgd is.

Doelstellingen

De gemeenteraad kan de wensen, noden en belangen zorgvuldig afwegen.

Maatregelen

Ingeval van kiezen hebben zorg en veiligheid prioriteit.

Wanneer zijn wij tevreden

Zodra aan de orde, is in samenspraak met raad bepaald hoe bezuinigingen worden ingevuld.

Niet bezuinigen op bestaande voorzieningen.

Wanneer zijn wij tevreden

Zodra aan de orde, is in samenspraak met raad bepaald hoe bezuinigingen worden ingevuld.

Doelstellingen

We houden de gemeentelijke belastingendruk stabiel.

Maatregelen

Toepassen jaarlijkse inflatiecorrectie.

Wanneer zijn wij tevreden

Waar mogelijk is de jaarlijkse inflatiecorrectie toegepast.
In geval van tekorten is onderzocht of de gemeentelijke belastingen verhoogd kunnen worden.

Zorgen voor kostendekkende leges.

Wanneer zijn wij tevreden

Alle diensten zijn kostendekkend gemaakt (tenzij de raad zelf daarop uitzondering wil maken)

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Primaire begroting	Begroting wijzigingen 2023	Begroting 2023 incl wijz	Realisatie 2023	Restant 2023
Lasten						
Financien	5.150.132	2.323.189	-190.092	2.133.097	268.500	1.864.597
Streekarchivariaat	71.740	121.234	0	121.234	67.394	53.840
Totaal Lasten	5.221.872	2.444.423	-190.092	2.254.331	335.894	1.918.437
Baten						
Financien	-515.948	-66.402	-651.500	-717.902	-715.104	-2.798

Exploitatie	Realisatie 2022	Primaire begroting	Begroting wijzigingen 2023	Begroting 2023 incl wijz	Realisatie 2023	Restant 2023
Totaal Baten	-515.948	-66.402	-651.500	-717.902	-715.104	-2.798
Resultaat	4.705.924	2.378.021	-841.592	1.536.429	-379.210	1.915.639

Toelichting op de lasten en baten bedrijfsvoering

Lasten

De werkelijke uitgaven bij het programma **Bedrijfsvoering** zijn **€1.918.000,-** lager dan de raming. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Voorlopig rekeningsaldo 2023 (najaarsnota)	€1.865.000
--	------------

Streekarchivariaat	€53.000
--------------------	---------

Totaal	€1.918.000
---------------	-------------------

Financiën

Het verwachte rekeningsaldo bij de Najaarsnota 2023 bedroeg €1.865.000,- positief. Dit bedrag is op dit product verantwoord.

Streekarchivariaat

Voor dit onderdeel is €53.000,- minder uitgegeven door vertraging in het traject om tot een fusie van het Streekarchief Epe, Hattem, Heerde en het Streekarchief Noord West Veluwe te komen. Bij de voorbereidingen van de fusie is fors achterstallig onderhoud geconstateerd bij het Streekarchief EHH. Er wordt op dit moment een plan van aanpak gemaakt om dit op te lossen. Voorgesteld wordt om bovengenoemde onderschrijving bij de resultaatbestemming naar 2024 over te hevelen en in te zetten om een deel van het achterstallig onderhoud weg te werken.

Baten

Geen bijzonderheden.

Overzicht overhead

Toelichting op product Overhead

Bij het onderdeel Overhead zijn alle kosten opgenomen van de medewerkers die het primaire proces aansturen en ondersteunen zoals management, financiën, P&O, ICT, facilitair etc. Ook de kosten van het raadhuis, gemeentekantoor en de gemeentewerf horen hierbij. Voorheen werden deze kosten toegerekend aan de bovenliggende programma's en werd de overhead niet separaat inzichtelijk gemaakt.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Primaire begroting	Begroting wijzigingen 2023	Begroting 2023 incl wijz	Realisatie 2023	Restant 2023
Lasten						
Huisvesting	497.061	538.220	89.792	628.012	562.418	65.594
Facilitair	215.650	314.908	-75.280	239.628	242.956	-3.328
Personeel en Organisatie	5.421.693	17.622.562	-11.610.511	6.012.051	5.926.464	85.587
ICT	6.002.700	1.931.333	3.096.604	5.027.937	6.162.260	-1.134.323
Financiën	18.063	96.100	50.000	146.100	155.839	-9.739
Elektronische dienstverlening	83.608	104.969	-2.393	102.576	91.555	11.021
Overheadtoerekening	337.963	396.347	0	396.347	396.347	0
Totaal Lasten	12.576.739	21.004.439	-8.451.788	12.552.651	13.537.839	-985.188
Baten						
Huisvesting	-20.528	-20.000	0	-20.000	-20.000	0
Personeel en Organisatie	-556.341	-12.315.619	11.883.200	-432.419	-715.279	282.860
ICT	-3.001.949	-67.980	-2.896.604	-2.964.584	-3.951.191	986.607
Financiën	-139.907	0	0	0	-20.884	20.884
Overheadtoerekening	-337.963	-396.347	0	-396.347	-396.347	0
Totaal Baten	-4.056.687	-12.799.946	8.986.596	-3.813.350	-5.103.701	1.290.351
Resultaat	8.520.052	8.204.493	534.808	8.739.301	8.434.138	305.163

Toelichting op de lasten en baten Overhead

	Primitieve raming 2023	Raming incl. wijz. 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023
Raadhuis	135.809	146.899	127.435	19.464
Gemeentekantoor	287.501	365.701	331.745	33.956
Gemeentewerf	94.910	95.412	83.238	12.174
Facilitaire zaken	314.908	239.628	242.956	-3.328
ICT	1.863.353	2.063.353	2.211.069	-147.716
Overige algemene kosten	201.069	248.676	226.510	22.166
Salariskosten overheadpersoneel	4.456.394	4.659.083	4.478.988	180.095
Overige personeelskosten	850.549	920.549	732.197	188.352
Totale overheadkosten	8.204.493	8.739.301	8.434.138	305.163
Salariskosten direct personeel	7.425.918	8.365.529	8.296.603	68.926
Totale kosten primair proces	7.425.918	8.365.529	8.296.603	68.926
Totale apparaatskosten	15.630.411	17.104.830	16.730.741	374.089
Percentage overhead	52,49%	51,09%	50,41%	

Uit bovenstaande tabel is af te lezen dat er per saldo **€305.000,-** minder aan overheadkosten is uitgegeven dan geraamd. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Raadhuis/gemeentekantoor/gemeentewerf

De huisvestingskosten voor bovengenoemde gebouwen zijn €66.000,- lager. Voor €91.000,- komt dit door lagere rentekosten. Doordat de rente fors is gestegen in 2023, is er veel geld verdiend over het openstaande banksaldo. Deze renteopbrengsten zijn verrekend met de rentekosten van de uitstaande langlopende geldleningen en het saldo is vervolgens toegerekend aan de diverse producten. Aan onderhoud is er voor deze gebouwen €25.000,- meer uitgegeven.

ICT

Bij de Voorjaarsnota 2023 is er €200.000,- bijgeraamd om de stijgende automatiseringskosten op te kunnen vangen. In werkelijkheid is dit bedrag met €148.000,- overschreden omdat de in eerste instantie in 2023 geactiveerde kosten voor de projecten M2A en Zaakgericht Werken (€284.000,-) op last van de accountant alsnog in de exploitatie zijn geboekt. De overige ICT-kosten onderschrijden met €136.000,-. Deze geringere besteding komt doordat de stijging bij de BVO H2O en bij O&I geringer is gebleken dan verwacht. Door het toenemende aantal personeelsleden én de extra kosten die moeten worden gemaakt om de cybercriminaliteit tegen te gaan blijft het echter lastig om de automatiseringskosten in de hand te houden.

Salariskosten overheadpersoneel / overige personeelskosten / salariskosten direct personeel (excl. bestuur)

In totaliteit is er €437.000,- minder aan salarissen en overige personeelskosten uitgegeven dan geraamd. Deze onderschrijding heeft een drietal hoofdoorzaken. Doordat er steeds meer wordt samengewerkt met de gemeenten Hattem en Oldebroek, vindt er ook meer uitwisseling van personeel plaats. De gemeente Heerde heeft relatief veel personeel 'uitgeleend' waarvoor een (niet geraamde) vergoeding werd ontvangen. Daarnaast werd er veel tijd besteed aan diverse (automatiserings)projecten waar financiële dekking tegenover staat. Aangezien het lastig is om vervangend personeel te vinden voor de taken die hierdoor blijven liggen werd de oplossing vaak gezocht in overuren die op een later moment worden opgenomen en/of in een herprioritering van de lopende werkzaamheden. Als laatste is er minder geld uitgegeven aan reis- en verblijfskosten, studiekosten en representatiekosten.

Vast personeel	kostenplaats	kostensoort	Raming 2023	Realisatie 2023	Vershil 2023
Management	500010	4110010	889.517	826.640	62.877
Bedrijfs- en bestuursondersteuning en -adviesing	500035	4110010	2.087.245	2.082.023	5.222
Dienstverlening en informatiebeheer	500040	4110010	1.984.592	1.561.577	423.015
Realisatie, onderhoud en beheer	500050	4110010	2.370.821	2.283.712	87.109
Ruimte, ondernemen en wonen	500060	4110010	2.269.515	1.540.907	728.608
Sociaal maatschappelijke verbinding	500070	4110010	2.924.154	2.758.228	165.926
Vergoedingen personeel (o.a. detachering)			-432.419	-710.229	277.810
			12.093.425	10.342.858	1.750.567
Ingehuurd personeel	kostenplaats	kostensoort			
Management	500010	4300999	-		
Bedrijfs- en bestuursondersteuning en -adviesing	500035	4300999	100.000	286.925	-186.925
Dienstverlening en informatiebeheer	500040	4300999	109.545	287.592	-178.047
Realisatie, onderhoud en beheer	500050	4300999	-	239.541	-239.541
Ruimte, ondernemen en wonen	500060	4300999	324.835	1.140.812	-815.977
Sociaal maatschappelijke verbinding	500070	4300999	165.276	273.101	-107.825
			699.656	2.227.971	-1.528.315
Vervanging ziekte	504000	4300030	231.531	204.762	26.769
Overige personeelskosten			920.549	732.197	188.352
Totaal			13.945.161	13.507.788	437.373

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbare inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. Conform de nieuwe richtlijnen worden deze budgetten nu onder een separaat hoofdstuk opgenomen (voorheen programma 2 Financiën, Economie en grote projecten). De inkomsten die tot dit onderdeel behoren zijn de Algemene Uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds, OZB, Toeristenbelasting, bespaarde rente over het Eigen Vermogen en ontvangen rentes en dividenden.

De uitgaven die bij dit onderdeel zijn opgenomen hebben betrekking op de inning en verwerking van bovengenoemde inkomsten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Primaire begroting	Begroting wijzigingen 2023	Begroting 2023 incl wijz	Realisatie 2023	Restant 2023
Lasten						
Algemene dekkingsmiddelen	752.038	727.244	42.488	769.732	822.277	-52.545
Totaal Lasten	752.038	727.244	42.488	769.732	822.277	-52.545
Baten						
Algemene dekkingsmiddelen	-41.739.687	-41.107.642	-1.549.028	-42.656.670	-42.836.361	179.691
Totaal Baten	-41.739.687	-41.107.642	-1.549.028	-42.656.670	-42.836.361	179.691
Resultaat	-40.987.649	-40.380.398	-1.506.540	-41.886.938	-42.014.084	127.146

Toelichting op de lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen

Lasten

De uitgaven zijn bij het onderdeel **Algemene dekkingsmiddelen €53.000,-** hoger dan geraamd. Hieronder zijn de afwijkingen toegelicht.

Uitvoeringskosten WOZ	-/-€14.000
Afboeken oninbare vorderingen	-/-€39.000
Totaal	-/-€53.000

Algemene dekkingsmiddelen

Bij de Najaarsnota 2023 is er €25.000,- bijgeraamd voor de uitvoeringskosten WOZ; dit als gevolg van de toename/verdubbeling van het aantal te behandelen bezwaarschriften. Na afloop van het jaar waren deze kosten nog €14.000,- hoger dan bij de najaarsnota was geschat.

Het bedrag aan vorderingen wat als oninbaar moet worden beschouwd bedraagt €39.000,- Dit geld is toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Baten

De inkomsten zijn bij dit onderdeel in werkelijkheid **€180.000,-** hoger. Hieronder is aangegeven hoe dit komt.

Algemene Uitkering	€1.021.000
Doorbelasting rentekosten	-/-€698.000
Rente-inkomsten / boeterente Belastingdienst	-/-€110.000
OZB-inkomsten / Toeristenbelasting	<u>-/-€33.000</u>
Totaal	€180.000

Algemene dekkingsmiddelen

In 2023 is er €1.021.000,- meer aan Algemene uitkering ontvangen dan begroot. In hoofdzaak komt dit door de bedragen die binnengekomen zijn in de September- en Decembercirculaire 2023 (voornamelijk energietoelage, invoeringskosten Omgevingswet en een hogere Algemene Uitkering). Deze beide circulaires komen laat uit waardoor het niet meer mogelijk is om de wijzigingen nog in de begroting te verwerken.

Bij de begroting is er rente aan de diverse producten doorberekend op basis van de opgestelde activastaat. In 2023 is er echter een forse rentevergoeding ontvangen over het openstaande banksaldo, waardoor de werkelijke rente fors lager was. Hierdoor is in totaal €698.000,- aan rentekosten tegengeboekt op deze post; dit is eveneens gedaan bij de diverse programma's/producten aan de lastenkant zodat deze mutatie budget neutraal is verlopen.

Bij de Najaarsnota 2023 was een voordeel vanuit rente-inkomsten van €500.000,- geraamd. In werkelijkheid was deze opbrengst €590.000,- echter, een boetrenteclaim van €200.000,- van de Belastingdienst was de oorzaak van het nadeel van €110.000,- ten opzichte van de najaarsnota. Er is inmiddels bezwaar aangetekend tegen de, ons inziens, onterechte claim. Onduidelijk is wanneer een uitspraak op dit bezwaar wordt ontvangen. In het kader van het voorzichtheidsprincipe is deze claim verwerkt in de cijfers van 2023.

Aan OZB-inkomsten en Toeristenbelasting is in werkelijkheid in 2023 €33.000,- minder ontvangen dan geraamd.

Onvoorzien

Wat mag het kosten?

De post Onvoorzien wordt door het college ingezet voor onuitstelbare, onvermijdbare en onvoorzienbare kosten tot maximaal €10.000,- per gebeurtenis. De raad wordt bij de voorjaarsnota, najaarsnota en jaarstukken geïnformeerd over de uitputting van dit budget.

Exploitatie	Realisatie 2022	Primaire begroting	Begroting wijzigingen 2023	Begroting 2023 incl wijz	Realisatie 2023	Restant 2023
Lasten						
Onvoorzien	0	50.000	-30.000	20.000	0	20.000
Totaal Lasten	0	50.000	-30.000	20.000	0	20.000
Resultaat	0	50.000	-30.000	20.000	0	20.000

Toelichting op de baten en lasten

Lasten

Onvoorzien

In 2023 hebben er 2 onttrekkingen vanuit de post Onvoorzien plaatsgevonden. Bij de Voorjaarsnota 2023 is besloten om €20.000,- bij te dragen aan de slachtoffers van de aardbeving in Turkije. Bij de Najaarsnota 2023 is er vanuit deze post €10.000,- beschikbaar gesteld voor een haalbaarheidsonderzoek van het Berghuizerbad.

Beginstand	€50.000
Bijdrage slachtoffers aardbeving Turkije	-/- €20.000
Haalbaarheidsonderzoek Berghuizerbad	<u>-/- €10.000</u>
Eindstand	€20.000